

Bilaga till medborgarförslag

Rådgivande folkomröstningar i Rättviks kommun: ”Stärk den lokala demokratin – låt invånarna delta i större kommunala beslut”

En praktisk modell för ökad lokal delaktighet och demokratisk legitimitet

Inskickad av:

Bo Jonsson, Enade Sverige

Valbar kandidat för registrerade partiet Enade Sverige i Rättviks kommunalval 2026

www.enadesverige.com

info@enadesverige.com

1. Syfte – varför detta förslag finns

Syftet med denna bilaga är att ge Rättviks kommun en **konkret, genomförbar och laglig modell** för hur rådgivande folkomröstningar kan användas i praktiken vid större kommunala beslut.

Förslaget handlar **inte** om att:

- avskaffa representativ demokrati
- frånta kommunfullmäktige beslutanderätt
- införa folkomröstningar i alla frågor

Förslaget handlar om att:

- stärka demokratisk legitimitet
 - minska konflikter och misstro i efterhand
 - ge politiken bättre beslutsunderlag i stora frågor
-

2. Vad är en rådgivande folkomröstning? (förklarat enkelt)

En rådgivande folkomröstning är:

- ett sätt att **fråga kommuninvånarna vad de tycker**
- **innan** ett stort beslut fattas
- där resultatet **inte är juridiskt bindande**
- men fungerar som ett tydligt politiskt vägval

Kommunfullmäktige:

- behåller fullt ansvar

- fattar fortfarande det formella beslutet
 - kan avvika från resultatet – men måste då motivera varför
-

3. När ska modellen användas? (avgränsning)

För att undvika överanvändning föreslås att modellen endast används vid:

Exempel på beslutstyper:

- investeringar över en viss kostnadsnivå (ex. 50–100 miljoner kr)
- större byggprojekt (skola, simhall, äldreboende, större infrastruktur)
- nedläggning eller större omstrukturering av kommunal service
- beslut som påverkar kommunens ekonomi i mer än 10–20 år

Detta säkerställer att:

- vardagsärenden inte blockeras
 - modellen används sparsamt och strategiskt
-

4. Hur processen kan se ut – steg för steg

Steg 1: Identifiering av beslut

Kommunstyrelsen eller fullmäktige konstaterar att ett beslut uppfyller kriterierna för ”större beslut”.

Steg 2: Neutral beslutsbeskrivning

Kommunen tar fram ett kort, neutralt beslutsunderlag:

- Vad handlar beslutet om?
- Vilka alternativ finns?
- Ekonomiska och praktiska konsekvenser

Steg 3: Beslut om rådgivande folkomröstning

Fullmäktige beslutar att genomföra en rådgivande omröstning.

Steg 4: Omröstning

- Kan hållas fysiskt eller digitalt
- Gärna i samband med ordinarie val för kostnadseffektivitet
- Alla röstberättigade kommuninvånare deltar

Steg 5: Beslut med folkligt underlag

Resultatet redovisas öppet och vägs in i det slutliga beslutet.

5. Kostnader och administration (för de som oroar sig)

- Rådgivande folkomröstningar **behöver inte vara dyra**
- Kan samordnas med:
 - ordinarie val
 - e-tjänster
 - befintliga lokaler och personal

Den potentiella kostnaden ska ställas mot:

- risken för överklaganden
 - långvariga konflikter
 - förtroendeförluster
 - dyra omtag av impopulära beslut
-

6. Vinster för kommunen

För politiken:

- starkare legitimitet
- delat ansvar i svåra beslut
- minskad efterhandskritik

För invånarna:

- ökat engagemang
- känsla av delaktighet
- större tillit till kommunen

För kommunen som helhet:

- mer hållbara beslut
 - bättre långsiktig planering
 - starkare lokaldemokrati
-

7. Vanliga invändningar – och svar

”Det blir för krångligt”

→ Modellen är selektiv och används bara vid större beslut.

”Politikerna tappar makt”

→ Nej, besluten är fortsatt rådgivande.

”Folk orkar inte rösta”

→ Erfarenhet visar att engagemanget är högt i stora lokala frågor.

”Detta är ovanligt i Sverige”

→ Nej, rådgivande folkomröstningar är fullt lagliga och används redan.

8. Sammanfattning

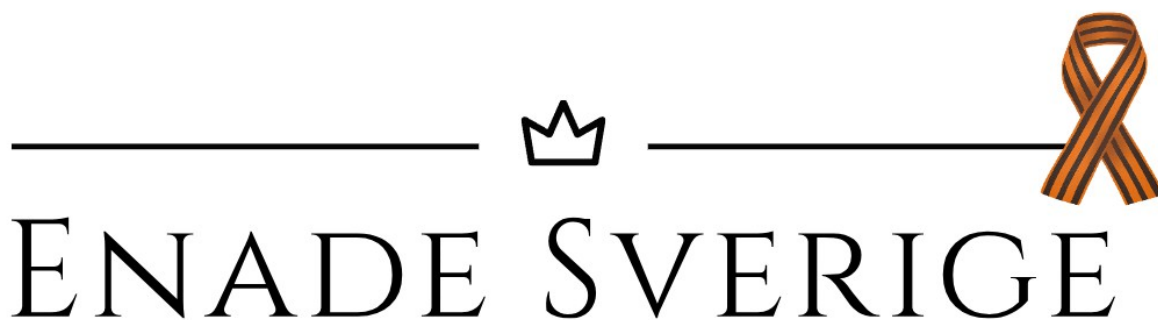
Detta förslag erbjuder Rättviks kommun:

- en konkret demokratisk metod
- utan juridiska risker
- utan systemförändring
- med tydliga vinster för förtroende och legitimitet

Rättvik har möjlighet att bli en **föregångskommun för lokal delaktighet**.

9. Avsändare

Detta förslag och denna bilaga är inskickade av:

Bo Jonsson,
Grundare och partiledare
Enade Sverige
2026-01-09